

VODITELJ ZAŠTITNOG NADZORA UZ UVJETNU OSUDU I RADA ZA OPĆE DOBRO NA SLOBODI¹

Dalibor Doležal

Odsjek za kriminologiju
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

Sažetak

Potruga za učinkovitošću u probacijskoj praksi predominantna je tema o kojoj se piše i raspravlja od njenih samih početaka krajem 19. stoljeća. Iako je termin "probacija" (lat. probare = kušnja) već odavno poznat u razvijenim zemljama svijeta, u Republici Hrvatskoj je tek odnedavna zaživjela praksa ove vrste alternativnih sankcija pod nazivom "zaštitni nadzor uz uvjetnu osudu". S obzirom da učinkovitost prakse uvelike ovisi o profesionalcima koji ju i provode, naglasak ovog rada je na propitivanju rada profesionalaca koji provode zaštitni nadzor uz prijedlog kako poboljšati i unaprijediti njihov rad uz pomoću iskustava stručnjaka iz razvijenih zemalja.

Ključne riječi: probacija, zaštitni nadzor, profesionalni razvoj

1. UVOD

Zaštitni nadzor uz uvjetnu osudu jedna je od sankcija koju kao alternativu kazni zatvora predviđa Kazneni Zakon RH. Na području Hrvatske, mogućnost probacije datira još iz vremena Kraljevine Jugoslavije, no pravi temelji probacije nastaju tek Krivičnim zakonom SR Hrvatske iz 1977. godine, kada su razrađeni zakonski okviri, no bez stvarne primjene u praksi (Uzelac, 2002; Rajić, 2005). Tek je donošenjem novog Kaznenog zakona Republike Hrvatske 1998. godine predviđena mogućnost izricanja i izvršavanja novih alternativnih sankcija – uvjetne osude sa zaštitnim nadzorom i zamjenom kazne zatvora za opće dobro na slobodi. Te sankcije su razrađene posebnim Zakonom o izvršavanju zaštitnog nadzora i radu za opće dobro na slobodi godine 1999., dok se prvi zaštitni nadzor uz uvjetnu osudu u Republici Hrvatskoj počeo izvršavati krajem 2001. godine.

Riječ je dakle o poznatoj ideji, ali novom praktičnom pristupu koji se tek počeo primjenjivati i razvijati. Kako je glavna tema ovog rada voditelj zaštitnog nadzora uz uvjetnu osudu najprije će se ukratko dati definicija sankcije zaštitnog nadzora uz uvjetnu osudu, zatim pregled uloga, pozicija i zadataka voditelja ove sankcije u stranim zemljama kao i neke smjernice za poboljšanje

učinkovitosti rada voditelja zaštitnog nadzora u RH. Uloga, pozicija i zadaci voditelja probacije umnogome ovise o cjelokupnoj organizaciji probacijske službe.

2. DEFINIRANJE ZAŠTITNOG NADZORA UNUTAR UVJETNE OSUDE

Za zaštitni nadzor uz uvjetnu osudu ne postoji jedinstvena definicija ili gledište, što otežava pristup rješavanju problema kako u teoriji, tako i u praksi. Gledišta na zaštitni nadzor razlikuju se ovisno o položaju osoba u postupku izvršenja kaznenopravnih sankcija pa i u samom probacijskom tretmanu. Tako zaštitni nadzor uz uvjetnu osudu različito doživljavaju osobe prema kojima se primjenjuje mjera, osobe koje tu mjeru i provode, zatim suci, odvjetnici i itd. (Uzelac, 2002). Prema rječniku najčešće korištenih izraza u probacijskoj praksi (http://www2.mnsu.edu/soc_corr/davis/corr_terms.htm; http://www.co.san-joaquin.ca.us/probation/faqs_ad.htm), probacija, tj., zaštitni nadzor definira se kao "sankcija koju određuje sud osuđenoj osobi u trajanju koje ne može biti veće od zakonom propisanog". Cijelo to vrijeme *osuđena osoba* ostaje na slobodi, ali je nadgledana od strane stručne osobe. Svrha izricanja ove sankcije jest odvratiti osobu od daljnjeg kriminalnog ponašanja,

¹ Ovaj rad dio je projekta „Institucionalni i poslijepenalni tretman osuđenih ovisnika u RH“ kojeg pod šifrom 0013111 financira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske, a voditeljica projekta je prof.dr.sc. Ljiljana Mikšaj-Todorović